

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

910.2

Hely

Idő

"1910"

Személy

Helyszám

Szerző SZ.

Cím A yankee.

Forrás: Pesti napló

Bp. 1910 IV/22

A yankee.

*

A nagy köztársaság világhírű „királya“ a budapesti ceremóniák alatt, a hivatalos és félig hivatalos fogadások, fogadtatások és ünnepeltetés közepette is az volt, aki otthon, a nyugati vadregényes tájakon, a rendőrség élén, a minisztériumban, a Fehér Házban: a yankee. A becsület, a bátorság és a józan ész katonája.

A yankee nevet nehéz megszerezni. Viselőjét az amerikai szellem, a „yankee spirit“ kell, hogy áthassa, az a bizonyos „americanism“, amit az egész világ irigyel a yankeektől és amire ők büszkébbek, mint a végtelen területeikre, a szabadságukra és a demokráciájukra.

Roosevelt a képviselőházban mondott beszédében — az utolsó passzusig — diplomata volt és vendég. Az utolsó két mondatát azonban már a yankee mondta. Az egyszerű, a józanészű és filozófus yankee:

— Ha az ember elbukik, emeld fel. Olyan ember nincs, aki meg ne botolnék néha. De ha azt akarja, hogy a hátadon vidd, noha tud a lábán is járni, akkor vágd a földhöz. Aki nem akar a lábán járni, nem érdemli meg, hogy cipeljék.

Ez már a yankee szava volt, amit Roosevelt komolyan, meggyőződésből mondott, és nem is hitte volna, hogy hangos derűtséget kelt vele a protekció és stréberség hazájában. Látszott rajta, hogy nem várta ezt a hatást.

A yankee gondolkodásmódjának minden naivitása mellett is igényt tart a kulturnemzetek tiszteletére, bár az európaiak a yankee szót inkább gunyos értelemben használják. Az angolok az amerikai angol tájszólást is „yankee speech“-nak tartják, a hullámos szónoklasi technikát, a hol felvitt, hol alászállított hanghordozást „yankee oration“-nek nevezik és azt a gyerme-

kesen egyszerű, póznélküli modort, amit az amerikai demokráciának tart, az angolok „yankee mood“-nak minősítik és a négyszázéves nemzeti kulturának, vagy kulturatlanságnak tudják be.

Pedig yankeevé válni nem is olyan egyszerű és nem is könnyű dolog. Mikor a bevándorló partra száll Amerikában, érzi a maga elszigeteltségét és már az első pillanatban ösztönyszerűleg ébredez benne a vágy a yankeecizmus után. És tiz, sőt husz év is eltelik, amíg az európai ember yankeevé válhatik. Mert nem a nyelv tudása, vagy a környezethez való alkalmazkodó képesség teszi az embert yankeevé, hanem az amerikai szellem, a yankee észjárás, a yankee egyszerűség, becsületesség és emellett üzleti élelmesség, ami legjellemzőbb sajátása.

A yankee mindenk fölött hazáját szereti. A bevándorló ezt a tulajdonságát legelőször teszi magáévá. Tudjuk jól az Amerikát járt magyarokról is, akik aztán hazakerültek, hogy Amerika szeretetét elhozták magukkal és ha egyebet nem is, de ezt a yankee-tulajdonságot hiven megőrizték. A yankee sosem felejt el, hogy ő amerikai. Bárhol jár, bárhol él, ő nem asszimilálódik, mint ahogy más nemzetek odaszármazottjai beléje olvadnak. Mindenütt amerikai marad, külsőségekben úgy, mint jellemében, erkölcsben úgy, mint gondolkodásban és fennei hirdeti Amerika nagyságát és mindig arról beszél.

A yankee-karakter ilyen éles kidomborodással a népiellemek kutatói egyetlen embernek tulajdonítják, Amerika felszabadítójának, az első elnöknek, George Washingtonnak. Ő volt az első yankee. Egyszerű, polgári jellem, de becsületes, szorgalmas, bátor és — csak polgár. s. 81. sz.

Ennek a nagy embernek a szelleme uralja Amerika történelmét, az ő idealizálásával, az ő kultuszával iskolában, társadalomban, politikában nevelik a yankee szellemet, emelik a yankee önértetét.

Olyan amerikai ember nincs, aki ha csak egy tiz szavas beszédet mondjon is, bele ne venné a beszédébe George Washington nevét. Amerikában minden Washingtonnal kezdődik és vele végződik. A polgári és katonai erények mintaképe lobog már ovodásgyerekek korában az amerikai előtt és végigkíséri képe egész életén át.

Rooseveltben, aki jellemében és a multjában is nagyon hasonlít Washingtonhoz, az amerikai nép a legnagyobb yankeet szereti, őt tartják az amerikai szellem legelső képviselőjének. És innen ered az a példátlan népszerűség is, amivel körülveszik Rooseveltet hazájában. A „yankee doodle“ nótát ismerik az egész világon. Ez eredetileg gunydal volt, amivel az angolok csufolták a yankeeket és csak azután lett belőle nemzeti dal, természetesen egész más szöveggel és nem azzal, ami szerint:

Yankee doodle went up town
Riding on a pony...

A yankee szellemnek az ilyen nagy férfiak, mint Roosevelt, újabb lendületet adnak, amint hogy minden kornak Washington után megvolt a maga nagy yankeie: Jefferson, Grant, Garfield, Lincoln, Mc. Kinley és most, talán a legnagyobb yankee — Roosevelt. SZ.